

บทคัดย่อ

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้ได้ศึกษาถึงความสำคัญของการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน โดยได้ทำกรณีศึกษา บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) นับตั้งแต่มีการก่อตั้งจวบจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการเจริญเติบโต การบริหารการลงทุนของกองทุน และเพื่อทราบพฤติกรรมการออมของพนักงานผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน ทั้งนี้เพื่อมุ่งใจให้สมาชิกกองทุนเห็นถึงความสำคัญของการออมไว้ใช้หลังเกษียณอายุ และเป็นแนวทางในการตัดสินใจออมด้วยการเลือกอัตราจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนเพิ่มขึ้นจากความมั่นใจในผลการดำเนินงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยรัฐบาลได้กำหนดให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่งจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพขึ้น เพื่อเป็นการตกลงกันระหว่างรัฐวิสาหกิจกับพนักงาน ซึ่งถือเป็นสวัสดิการอย่างหนึ่งที่รัฐวิสาหกิจมอบให้กับพนักงานทุกคนเมื่อออกจากงาน

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมาและภาพรวมของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว รวมถึงศึกษาถึงการบริหารจัดการ และการลงทุนในภาพรวมทั้งหมดของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว และเพื่อทราบถึงพฤติกรรมการออมของพนักงานที่มีต่อกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว

วิธีการวิจัยนั้นใช้ข้อมูลทั้ง 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แบบสุ่ม (Sampling Survey) ซึ่งข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequencies Statistics) และค่าร้อยละ (Percentages) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม ในส่วนการวิเคราะห์ถึงการเจริญเติบโต และผลการดำเนินงาน ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในช่วงพ.ศ.2538 – 2549 โดยการรวบรวมข้อมูลตัวเลขและสถิติต่างๆ เพื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของกองทุนฯ เทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งจดทะเบียนแล้ว ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.2535 โดยความร่วมมือของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)และพนักงาน โดยในพ.ศ.2545 มีบริษัทเข้าร่วมอีก 1 แห่ง คือ บริษัท ไทย-อะมาดิอุส เซาท์ อีสต์เอเซีย จำกัดและพนักงาน และในพ.ศ.2548 มีสหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) เข้าร่วมกองทุนฯอีก 1 แห่ง

ในสถานการณ์เจริญเติบโต และผลการดำเนินงานของกองทุนฯ พบว่า ทั้งจำนวนสมาชิก และสถานะกองทุน มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องตลอดมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน โดยตั้งแต่พ.ศ.2540 ถึง 2549 จำนวนสมาชิกและสถานะกองทุนฯเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนสมาชิก ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2549 มีจำนวนทั้งหมด 20,800 คน ในส่วนของสถานะกองทุนฯ ซึ่งประกอบด้วยส่วนของสมาชิก(เงินสะสม) รวมกับส่วนของบริษัท(เงินสมทบ) และผลประโยชน์รอการจัดสรร มีมูลค่ารวมกันทั้งสิ้นเป็น 17,440 ล้านบาท

สำหรับการบริหารการลงทุนของผู้จัดการกองทุนฯ พบว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำปีเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ และมีการปรับโครงสร้างการลงทุนตามกลุ่มความเสี่ยงต่ำ กลาง สูงจากเดิมในพ.ศ. 2546 – 2547 มีสัดส่วนการลงทุนในแต่ละกลุ่มความเสี่ยงเป็นร้อยละ 15 : 50 : 35 ต่อมาใน พ.ศ. 2548 โครงสร้างการลงทุนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยลดการลงทุนในกลุ่มที่ 2 ความเสี่ยงกลาง แล้วหันมาลงทุนในกลุ่มความเสี่ยงต่ำมากขึ้น ซึ่งจะพบว่า ได้เปลี่ยนสัดส่วนการลงทุนเป็นร้อยละ 45 : 35 : 20 แต่เมื่อ วันที่ 30 มิถุนายน 2549 ได้แบ่งกลุ่มตามระดับความเสี่ยงของการลงทุนอย่างละเอียดมากขึ้น โดยมีโครงสร้างการลงทุนเป็น 5 กลุ่ม เรียงลำดับจากกลุ่มความเสี่ยงต่ำไปกลุ่มความเสี่ยงสูง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เงินฝากธนาคารและตั๋วสัญญาใช้เงินบริษัทเงินทุน ร้อยละ 15.43

กลุ่มที่ 2 พันธบัตรรัฐบาล ตั๋วเงินคลัง ตราสารหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ตราสารหนี้รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งตราสารหนี้ไม่ด้อยสิทธิธนาคาร และตราสารหนี้นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ร้อยละ 26.78

กลุ่มที่ 3 ตราสารหนี้บริษัทจำกัด ตราสารหนี้ที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้ออก และหน่วยลงทุน ร้อยละ 32.72 (จากเดิมอยู่กลุ่มความเสี่ยงต่ำ)

กลุ่มที่ 4 หุ้นสามัญ / warrants ร้อยละ 23.47 (จากเดิมอยู่กลุ่มความเสี่ยงสูง)

กลุ่มที่ 5 กองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ (FIF) ร้อยละ 0.53 (จากเดิมอยู่กลุ่มความเสี่ยงสูง)

ด้านพฤติกรรมกรรมการออม ผลการวิจัยพบว่า การออมพนักงานขึ้นอยู่กับการปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ เป็นหลัก โดยปัจจัยที่มีผลในการเลือกอัตราร้อยละเงินที่จ่ายสะสมเข้ากองทุนฯ ได้แก่ รายได้สุทธิ นอกจากนั้นเป็นปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีวงจรชีวิต (Life Cycle) ที่ว่าเมื่อคนเริ่มทำงานใหม่ย่อมมีความสามารถในการ

ออมน้อย จวบจนเมื่อมีระยะเวลาการทำงานมากขึ้น ความสามารถในการออมก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งมี "อัตราเงินเดือน" เป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากเมื่อเงินเดือนสูงขึ้น จะทำให้มีรายได้หลังหักภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จึงมีเงินเหลือเพื่อที่จะเก็บออมมากขึ้นตามไปด้วย

ข้อจำกัดทางการศึกษาของงานวิจัยนี้ เนื่องมาจากเงื่อนไขของเวลา ประกอบกับบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีสำนักงานสาขากระจายอยู่หลายแห่ง จึงทำให้การสำรวจข้อมูลค่อนข้างมีอุปสรรค และ ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อย ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้อาจมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงอยู่บ้าง

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะ ว่าควรที่จะให้มีนโยบายการรับประกันรายได้ ในอนาคตของกองทุนฯ รวมถึงกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำที่พนักงานควรได้รับ และอาจให้มีบทลงโทษ หรือกำหนดเป็นอัตราร้อยละของจำนวนเงินที่ลงทุนที่ผู้บริหารกองทุนฯ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการบริหารจัดการกองทุนฯ ที่ผิดพลาดไว้อย่างชัดเจน จากการนำเงินกองทุนฯไปบริหารจัดการลงทุนในธุรกิจที่มีความเสี่ยง ค่อนข้างสูง เช่น หน่วยลงทุน ตราสารหนี้ธนาคารพาณิชย์ หรือกองทุนรวมที่ลงทุนในต่างประเทศ (FIF) ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้รายได้จากการออมในอนาคตของกองทุนฯ ได้รับความเสียหายได้